

Edgar Allan Poe'nun "Kara Kedi" Hikâyesinde Anlatıcı ve Bakış Açısı

"Sanat, yorumun yanı sıra, biraz da "perspektif" meselesidir."
M. Tekin

İlhami KOÇ¹

Özet

Amerikalı şair ve yazar Edgar Allan Poe'nun gotik edebiyat içerisindeki önemi göz ardı edilemez. Tahkiyeli edebî eserde hem okuyucuyu içine çeken hem yazarın hayal gücünü ortaya çıkaran hem de eser tahlilcilerine güzel bir olanak sağlayan "anlatıcı" ve "bakış açısı" konuları, bir eserin yapıtaşını oluşturur. Bu konular üzerine ciddi söz sahibi profesörlerin görüşleri dikkate alınarak söz konusu olan "Kara Kedi" hikayesi tahlil edilecek, tahlil metodunun kısa ve net nasıl olması gerektiği anlatılacak ve o metotlara uygun olarak hikâyenin kendisi yorumlanacaktır.

Anlatıcı, anlatıcının özellikleri başlığı altında bakış açısı, anlatıcının dili, dilsel ve içerik yönünden ahlâkî tutumu ve anlatıcının anlatma işlevini yerine getirme hususlarında açıklama yapılacaktır. Kabul görmüş profesörlerin görüşlerine dayandırılarak, ele alınan hikâye yorumlama ve örnekleme yönünden irdelenecektir. Bir tahlil metodu uygulanırken, diğer tahlil başlıkları ile karıştırmadan, sadece ele alınan metodun uygulaması yapılmalıdır. Bu husus tahlil edilen eserin edebî yorumunun sağlığı açısından daha güvenilir ve doğru bir tutum olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anlatıcı, Bakış Açısı, Hikâye tahlili, Kara Kedi, Edgar Allan Poe, Gotik Edebiyat,

Narrator and Point of View in Edgar Allan Poe's Story "The Black Cat"

Abstract:

The importance of American poet and writer Edgar Allan Poe in Gothic Literature cannot be ignored. In a narrative literary work, the subjects of "narrator" and "point of view", which both draw the reader in, make the author's imagination obvious, and provide a good opportunity for the work analysts, constitute the building blocks of a work. Proceeding with the opinions of field experts who have a serious say on these issues, the "Black Cat" story in question will be analyzed, how the analysis method should be short and clear will be explained, and the story itself will be interpreted in accordance with those methods. Under the title of the narrator, the characteristics of the narrator, explanations will be made about the point of view, the narrator's language, his moral attitude in terms of linguistic and content, and the narrator's fulfillment of the narration function, and the story will be examined in terms of interpretation and sampling, based on accepted expert opinions. Proceeding without

¹ Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 4. Sınıf öğrencisi.

ilhamikoc414@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-1580-3028>

confusing an analysis method with analysis methods that will be examined under different headings will be a more reliable and correct attitude in terms of the health of the literary interpretation of the interpreted work.

Keywords: Narrator, point of view, the Black Cat, Edgar Allan Poe, Gothic literature

Giriş / Introduction

Anlatmaya bağılı edebî eserlerde anlatıcı ile bakış açısı, doğru düzlemde ilerleyen ve birbirinden ayrı düşünölemeyen iki unsurdur. Bu unsurlardan ilk anlaşılması gereken anlatıcının ne demek olduğıdur. Burada cevaplanması gereken birkaç soru bizlere anlatıcıyı daha net ifade edip, hafızamızda somutlaştırmada yardımcı olacaktır. Anlatıcı, bir olayı veya olguyu nakleden kişiye denir. Anlatıcı yazarın kendisi değildir. Anlatıcıya “yazar yerine konuşan kurmaca varlık” da denebilir. Anlatıcı, romancının hikâyeyi anlattırdığı, romancı ile okuyucu arasında bir kişidir. (Çetin, 2017: s. 105) Romancı ve okuyucu arasında bir bağ görevi üstlenen anlatıcı, olayları bilen, gören, kahramanlar arasında neler yaşandığını, yaşanabileceğini, kısaca geçmişini bilen geleceğe hâkim olabilen, bazen dar bazen de geniş görüşlü bir kurmaca varlıktır. Edebi eserler oluşturulurken bir yandan izleyen hissi veren ve yazar tarafından olaya dahil edilmiş kişiler de anlatıcı olabilecekken bunun yanında rol almayan, olaylara yabancı bir kişi de anlatıcı olabilir. Bunun konumunu bakış açısı daha iyi belirler. Her bireyin bakış açısı, her insanın hayata kendi penceresinden bakması açısından çeşitlilik gösterebilir. Kurmaca bir varlık, görüş, duyuş tarzı yine kurmacaya ait olan kavrayış ve şahsileştirme ile eserde hayat bulur. Bu hayat buluşun altında bir kurmaca varlığın gözünden görölen, aktarılan veya yaşanan şeyler gizlidir. Gizli olan şeyin açığa çıkarılması, bir edebi eserdeki anlatıcı ve bakış açısının ne denli paralel olduğunu çözmek ile başlar. Bir eserde birden çok anlatıcı olabileceği gibi birden çok bakış açısının da olabileceğini bizlere sunar. Kurgulanan anlatıcının hakları da mevcuttur. Bu haklar, bakış açısının getirmiş olduğu tutum ve edebi zevk güdümüdür. Burada yazar devreye girer ve tekniğı niçin seçtiğı, nasıl uyguladığı hususunda anlatıcı üzerinden bize cevap verir. Anlatıcının ve bakış açısının alt kolları vardır. Bakış açısını da iyi anlamlandırmak ve yine hafızamızda somutlaştırmak için Prof. Dr. Şerif Aktaş’ın şu sorusuna yanıt verilmelidir: “Babasının veya sevdiği bir insanın ölüm haberini duyan biri için yeni açmış gül, ay ışığı ve çok güzel bir doğa manzarası ne ifade eder?” (Aktaş, 2022: s. 73) Zannediyorum ki hiçbir kişi bu duruma çok mutlu olmayacaktır. Dünyaya dar ve karanlık bir açıdan bakmaya başlayan kişi ile farklı hayata sahip birinin geniş ve aydınlık bakışı aynı olamayacaktır. Buradan hareketle bakış açısının anlatıcıya yani kurmaca varlığa ait olduğunu, yazarın kendisine ait olmadığını çıkarabiliriz.

1.Anlatıcı Türleri

Anlatıcı türlerinin hepsi gözlemci sayılır. Bu durumda 3 tip gözlemci anlatıcımız vardır. Bunlar; gözlemci “ben” anlatıcı, gözlemci “sen” anlatıcı ve gözlemci “o” anlatıcıdır.

Ayrı olarak özne yani kahraman anlatıcı da bu grupta vazgeçilmez bir başlıktır. Gözlemci anlatıcı, basit tabirle başkalarının hikayelerini anlatan anlatıcıdır.

1.1.Gözlemci “Ben” Anlatıcı:

Gerçek bir insan gibi kurgulanmış anlatıcı biçimidir. Ancak anlattığı macera başkasına aittir. Kendisi “tanık olmuş gibi” anlatır. Örneğin okumuş, görmüş, tatmış vs.

1.2.Gözlemci “Sen” Anlatıcı:

İkinci kişi çekimi ile hikâyeyi nakleder. Örneğin yaptın, yaptınız, okudunuz vs. Bu anlatıcı biçimine çok rastlanılmayışı, pek tercih edilmeyişindedir.

1.3.Gözlemci “O” Anlatıcı:

Görünmez bir varlıktır ve olayları 3. kişi çekimi ile anlatır. En tercih edilen anlatım biçimidir. Yaptı, geldi, gitti vs.

1.4. Özne/Kahraman Anlatıcı:

Bu anlatıcı olayın bizzat kahramanı konumundadır. Bu yüzden görüşü tanrısal olana kıyasla daha dar ve kısıtlıdır. Okuyucuda daha çok yazarın kendisinin öyküsü gibi algı uyandırır. Özne anlatıcı daha çok özyaşamöyküsel romanlarda görülür. Bu da ister istemez romanın daha çok bir kişinin hayat serüveni, bir kişinin romanı gibi algılanmasına sebep olur. (Çetin,2017: s.113) Kahraman tarafından nakledilen olaylar, onun görüşü, hayatî bilgisi, varlığı kavrama biçimi,bilgisel donanımı ile doğru orantılıdır. Unutulmamalıdır ki kahraman anlatıcı, yazar değildir. Yazarın bu anlatıcıyı yani kurgusal karakter ile birleşen bakış açısını tercih etmesi şahsi fikri olabilir fakat aktarıcı, yazardan ayrıdır. Birinci şahıs hayata daha “şahsi” bir gözle bakma ve “şahsi” duygularla anlatma imkanı sağlar.(Kaplan, 2017:s. 327) O olayın içindeki kişidir. Ahlakî tutumu ve düzeyi onun özelinde değerlendirilmelidir. Kısacası anlatıcı, kahramanlardan birisiyle aynıleşir. Böylece metnin yapısı ve üslubu üzerinde kahraman anlatıcının kültür seviyesi, mizacı, dikkati ve içinde bulunduğu sosyolojik ve psikolojik şartlar etkili olur. (Aktaş,2022: s. 87) Bahsedildiği gibi kısıtlı oluşu onu, hikâye veya roman oluşturmada en zor bakış açısı yapabilir. Bu durumda özellikle tanrısal bakış açısı veya hâkim bakış açısı adı verilen tekniğin tamamıyla karşısında bulunur. Çünkü onun gibi olayları olağanüstülikle bilemez ve kavrayamaz. Yine gerçek bir insan hissi uyandırır. Yazarı zor duruma sokan bir bakış açısı gibi görünse de en güzel örnekleri de bünyesinde barındıran bir tekniktir. 18. yüzyıldan itibaren giderek rağbet gören söz konusu ‘bakış açısı’yla yazılmış örneklerden biri D. Defoe’nin *Robenson Cruzoe* romanıdır. (Tekin, 2016: s. 61) Türk edebiyatında Peyami Safa ve Orhan Pamuk’un bu bakış açısıyla yazılmış başarılı romanları vardır. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*, *Yeni Hayat* ve *Benim Adım Kırmızı* romanları bu bakış açısına örnek olarak gösterilebilir. Bu bakış açısının temel getirisindeki faydalar da az

değildir. Okuyucuyla özdeşlik kurma konusunda epey başarılıdır ve sıcak, samimi algılanır. Sonra olayların içinde bulunması, romanın diğer figürlerine yakın olması, “ben anlatıcı”yı daha insanî, dolayısıyla daha inandırıcı kılar. (Tekin, 2016: s. 63)

Bütün bu anlatıcı bilgileri üzerine bakış açısının eklenmesi anlatıcının özellikleri sınıfına girer. Bakış açısı, anlatıcının özelliklerini belirleyen bir konumda olduğundan dolayı onun üzerinden ilerleyerek gitmek daha doğru olacaktır.

2.Anlatıcıların Özellikleri

2.1.Bakış Açıları:

Bakış açısı bir nevi insana yaklaşım biçimidir. Romana yaklaşan okuyucuyu yakalayacak olan temel göz alıcı unsurlardan biridir. Bu durum dil ile olan bağından da kaynaklanmaktadır. 3 tür bakış açısı vardır. Bunlar; öznel, nesnel ve tanrısal olarak ayrışır.

2.1.1.Öznel Bakış Açısı:

Özellikle gerçek bir insan izlenimi uyandıran anlatıcılar tarafından kullanılır. Bunun sebebi kişisel, taraflı, sınırlı ve yüzeysel bir bakış açısı olmasındandır. Gözlemci “ben” ve özne/kahraman anlatıcı bu bakış açısına gayet müsaittir.

2.1.2.Nesnel Bakış Açısı:

Adeta bir kamera görevi gören bu bakış açısı, genellikle gözlemci “sen” tarafından kullanılır. Görüp tanıklık ettiğini yansıtır, tıpkı bir ayna gibidir. Tarafsız ve dar oluşu kahramanlara da o şekilde yaklaşmasını sağlar.

2.1.3.Tanrısal Bakış Açısı:

İlahî bakış açısı ve hâkim bakış açısı adlandırmaları da mevcuttur. Geniş ve sınırsız bir bakış açısıdır. Tarafsızdır. Anlatıcı burada kendi duygu ve düşüncelerini yansıtmaz. Olayların geçmişini geleceğini, iç konuşmaları, karakterleri, hayatlarındaki her anı ve bilinç altlarını bilme yetisine sahiptir. Anlatıcı sınırlanamaz, nerede ihtiyaç duyulursa orada olacaktır. Hâkim bakış açısından hareketle yaratılmış bir anlatıcı, eserin veya metnin kâinatı içinde her şeye hakimdir. (Aktaş, 2022: s. 86) Gözlemci “O” anlatıcıya en uygun ve en çok tercih edilen bakış açısıdır. Bir nevi geleneksel destanlara da dayanan bir bakış açısıdır. Destanlarda olduğu gibi her şeyi bilme ve görme durumu burada da aynen geçerlidir. Türk edebiyatında yakın dönemde en güzel örneği, Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* romanında görülür. L. Tolstoy'un dünya edebiyatında ses getiren romanlarından biri olan *Savaş ve Barış* da bu bakış açısı ve getirdiği özellikler bağlamında yazılmıştır. Tanrısal bakış açısı, teorik olarak objektif bir tutumu gerektirir. (Sarıçiçek, 2020: s. 31)

Bakış açıları yazarın anlatıcıya ne ifade ettirmek isteği ile bağlantılıdır. Teknik seçimi hususunda Philip Stevick'in *Roman Teorisi* kitabından alıntılatacağımız şu bölüm yazarın seçimini ve onun etkisini anlama açısından daha yardımcı olacaktır: *Yazar, bir hikayeyi yazarken, okuyucuyu eğlendirmek mi, ona acı vermek mi, istiyor; canlı bir sahne mi yoksa anlaşılması zor bir sahne mi yaratmak istiyor; bir karakteri daha sempatik veya inandırıcı olarak mı yaratmak istiyor ? İşte bütün bu sorular, teknik seçimini etkiler.* (Stevick, 2004: s. 100)

2.2.Anlatıcının Dili:

Dil konusu, çetrefilli bir konu olarak karşımıza çıksa da biraz dikkat ile üstesinden gelinebilecek durumdadır. Edebî eserin dili, onu var eden can damarlarından biridir. Bu dil elbette kurmacadır. Bütün bu dil unsurlarını, üslubu ve tutumu anlatıcının mahiyeti ve bakış açısı tayin eder. Roman veya öykü, dil her ne kadar sanatkârın elinde olsa da üst bir edebî dil kaygısı güdülenerek oluşturulmalıdır. (Koç, 2023: s. 5) Buradan hareketle tahkiyeli edebî eserlerde anlatıcının dili yazar tarafından belirlenir. Belirleme esnasında yazar, anlatıcıya, sokak dili, ortalama yazı dili, konuşma dili, edebî dil veya yüksek edebî dil arasında bir seçim yapar. Bunlar anlatıcının dilsel özelliğini belirler. Roman ve öykü dili, kullanılan dilin sanatkâr tarafından adeta bir duvar ustasının örgü örgü ördüğü duvarlara benzetilebilir. (Koç, 2023: s. 5) Örülen duvarlar bu hususta bakış açısı veya anlatıcıya göre tahlil edilmeli, dil ve üslup incelemesine karışmamalıdır. Fakat en belirleyici unsur olduğu da unutulmamalıdır. Bakış açısı, eserin üslubunu belirleyen faktörlerden biridir. (Aktaş, 2022: s. 85) Kısaca sanatkârın dili değil, kurmaca varlığının dili irdelenmelidir. Yukarıda saydığımız dillerden birisini veya birkaçını tek bir eserin bünyesinde görmek mümkündür.

2.2.1.Anlatıcının Gerçek İnsan Gibi Kurgulanması:

Bu başlıkta anlatıcının dili onun düzeyi ile bağdaşık durumdadır. Daha çok özne/kahraman anlatıcı ile uygulanması mümkündür. Anlatıcının mesleği, kültürü, edebî birikimi, hayatsal şartları ile dili beraber ilerler. Bu durumu Prof. Dr. Şerif Aktaş, şöyle anlatmıştır: *“Onun yazarın muhayyilesindeki kurmaca dünyasına yönelik dikkati, dile ait unsurlarla birleşerek metne vücut verir. Dile ait unsurların seçimi de bu kurmaca varlığa verilen mizaç ve kültüre göre seçilecektir.”* (Aktaş, 2022: s. 87) Mizaç ve kültür esnasında insanlar farklı sosyolojik şartlarda bulunduğundan dolayı, tıpkı gerçek insan gibi kurgulanan anlatıcı da bundan kaçamaz. Okuyucu metin ile birliktelik yakalayabilir ki bu yüksek bir olasılıktır ve istenen bir durumdur. Samimiyet ve güven duygusunun ortaya çıkması okuyucuda bir tür edebî zevk uyandırmaya başlar.

2.2.2.Anlatıcının “O” / Gözlemci 3. Kişi Gibi Kurgulanması:

Bu kurguda konuşma ve sokak dilleri kullanılamaz. Nedeni, anlatıcının “tanrısal” veya hâkim bakış açısında olmasıdır. Küçük konuşma dilleri diyebileceğimiz kullanım bu kurguya yakışmayacaktır. Yazı dili, edebî dil veya yüksek edebî dil kullanılmalıdır. Her şeyi bilen ve gören anlatıcının dili, sınırlı bilgiye sahip kahraman-anlatıcıdan farklıdır. (Aktaş, 2022: s. 85) Burada bahsedilen farklılık için bakış açısı önemli bir yere sahiptir.

Bir romanda veya hikâyede sadece anlatıcının dili olmayabilir. Anlatıcı dışındaki kişilerin de dilleri, esere yansiyabilir. Unutulmamalıdır ki bu başlıklar altında anlatıcının “dili” değerlendirilir, karakter analizine girilmez.

2.3.Anlatıcının Dil ve İçerik Yönünden Ahlâki Tutumu:

Anlatıcı için ahlâkçı mı yoksa serbest tutumda mı sorularına yanıt verilmesi gerekir. Ahlâkçı anlatıcı; argo, küfür, cinsiyetçi ifadeler, kaba sözler ve ağır jargonlardan kaçınır ki bu durum içerikte “mahrem” kabul edilen konulara ve “hassas” olarak görülen ifadelere değinilmediğini gösterir. Serbest anlatıcı ise; bütün bu tutumları kullanmaktan çekinmez ve derecesini tamamen kendisine göre ayarlar. Yine anlatıcı gerçek bir insan gibi kurgulanmışsa kendi seviyesine göre şekil alırken gözlemci “o” anlatıcı ile kurgulanan anlatıcılar, ahlâkçı tutumu tercih etmek zorundadır. Bu durum edebiyat yasaları ve kullanılabilirlik açısından böyledir.

2.4.Anlatıcının “Anlatma İşlevi” ve Yerine Getirme Durumu:

Burada cevaplanması gereken sorular şunlardır: kahraman anlatıcı anlatma işlevini kahramanlara bırakıyor mu? Ne kadar bırakıyor? Sadece kendisi mi anlatıyor? Eser büyük ölçüde kahraman konuşurması ile mi ilerliyor? bütün bu sorular cevaplandığında anlatıcı, eğer anlatma işlevinde kendisi aktarmayı tercih ediyorsa anlatma işlevini seven anlatıcı olarak adlandırılabilir. Konuşmayı kahramanlar üzerinden –konuşma çizgileri ile- aktarırsa bu tutum da anlatıcının anlatma işlevini onlara bıraktığını ve az oranda karıştığını gösterir. Bütün bunların edebî değer ve zevk oluşturup oluşturmadığı da tutarlı olmak şartıyla cevaplanabilir.

3. “Kara Kedi” Hikayesinin Anlatıcı ve Bakış Açısı Yönünden Değerlendirilmesi

Ele aldığımız hikâyede anlatıcı, hikâyenin kahramanlarından biri olarak karşımıza çıkar ve bu tutum özne /kahraman anlatıcı yani gözlemci” ben” anlatıcı ile yapılır. Buradan hareketle anlatıcı tipinin getirmiş olduğu bütün hakları kullanarak ilerlediği görülür. Özne/Kahraman anlatıcı hakkını sonuna kadar kullanmış olan anlatıcının örneğini hikâyenin tamamında görsek de şu satırlardan daha iyi anlarız:

“Pluto -kedinin adı buydu- en sevdiğim hayvanım ve oyun arkadaşım. Onu sadece ben beslerdim ve evde nereye gitsem peşimden gelirdi. Peşimden sokağa çıkmasını güçlükle engelleyebiliyordum. Dostluğumuz bu şekilde yıllarca sürdü. Bu arada genel mizacım ve karakterim içki belası yüzünden ne yazık ki (bunu yazarken yüzüm kızarıyor) giderek bozuluyordu. Gün geçtikçe iyice canı sıkın, huysuz, başkalarının hislerine karşı duyarsız biri olup çıktım. Karıma kötü sözler söyler oldum, hatta sonunda kaba kuvvete başvuracak kadar ileri gittim.” (Poe, 2020: s. 9)

Bu satırlardan da anlaşılacağı üzere anlatıcı, birinci kişi olarak konuşturulmuştur. Olaylar onun etrafında cereyan etmiş ve o da gördüğü şeyleri kendi öznel yorumu ve görüş açısı ile aktarmıştır. Birinci tekil kişi ile konuşturulan anlatıcı duygu ve düşüncelerini kendi açısı ile anlatmıştır. Bakış açısı “öznel” olarak kalmış ve getirdiği sınırlı, dar ve küçük düşünme sorumluluklarını karşılamıştır. Yine hikâyenin tamamı bu şekilde olsa da şu satırlardan daha net anlaşılır:

“Felsefede bu ruhtan hiç bahsedilmez. Oysa ben zıtlaşmanın insan yüreğindeki en ilkel itkilerden biri olduğuna adım gibi eminim” (Poe, 2020: s. 10)

Anlatıcı bununla yetinmez kendi kuralları dışında gerçek bir insan oluşuna ek olarak çıkar ve sanki okuyucu ile konuşuyormuşçasına ona sorular sorar. Fakat bu sorular yine içsel konuşma şeklinde olur, kendi sorar kendi cevaplar:

“Hayatında hiç kötü ya da aptalca bir eylemi, sırf onu yapmaması gerektiğini bildiği için yapmamış bir insan var mıdır? Kanunları, sırf kanun oldukları için, sağduyunun sesine kulak asmadan çiğneme eğilimi hepimizde yok mu?” (Poe, 2020: s. 10)

Kısaca bütün hikâyede gözlemci “ben”, özne/kahraman anlatıcı kullanılmış ve getirmiş olduğu sorumluluklardan olan “öznel bakış açısı” da kuvvetli bir şekilde kullanılmıştır. Okuyucuda tıpkı yazarın hikayesini okuyormuşçasına bir his uyandırmıştır.

Anlatıcının dil özelliğinde, özne/kahraman anlatıcı ve öznel bakış açısının özellikleri olan taraflı, dar görüşe müsait, sokak dili veya konuşma dili kullanılmamıştır. Anlatıcı gerçek bir kişi gibi kurgulanmış olsa da aksine ortalama bir yazı diline sahiptir denilebilir. Ne çok yüksek bir edebî dil mevcuttur ne de okuyucu ile bütünleşmesinde engel olacak bir mahsur. Öznel bakış açısı, tanrısal bakış açısı gibi edebî olma zorunluluğu taşımadığından dolayı anlatıcı kısıtlanmamış, kendi seviyesinde kalmıştır. Kendi bilgileri, kültür birikimi ve varlığı ile var olarak kurulan ve gerçek gibi addedilen anlatıcı, yine kendi kültür düzeyinde bilgilerine göre hareket etmiştir. Bunu en iyi özne/kahraman anlatıcı yapabilecektir ki eserde de o mevcuttur. Eserden örnek verecek olursak şu kısımlar anlamamızda yardımcı olacaktır:

“Sadık ve zeki bir köpek sevmiş olanlar, bu duygunun ne kadar yoğun ve zevkli olduğunu bilmek, hayvanları sevmek öyle bencillikten uzak, öyle özverili bir şeydir ki, insana onun değersiz dostluklarından ve vefasızlığından sık sık hayal kırıklığına uğrayan birini derinden etkiler.” (...) (Poe, 2020: s. 8)

Burada anlatıcı yani olayın kahramanı kendi yaşamında dostları ile iyi bir bağ kuramayıp vefasız insanlar ile karşılaştığından dolayı bir ders edinmiş ve kendi cümleleri ile bunu aktarmıştır.

“Orta çağda keşişlerin kurbanlarına yaptığı gibi. Mahzenim bu iş için biçilmiş kaftandı. Duvarlar pek sıkı örülmemişti ve yeni yenilenen sivanın kurumasını engellemişti. Dahası duvarlardan birinde ocak ya da şömine olarak kullanılmak üzere yapılmış, sonra da üstü örülmüş bir çıkıntı vardı. Buradaki tuğlaları kolayca söküp cesedi içeri koyduktan sonra üstüne tekrar, öncekinin aynısı bir duvar örebilirdim.” (...) *“Bir küsküyle tuğlaları rahatça çıkardım ve cesedi dikkatle iç duvara dayadıktan sonra dış duvarı eski haline gelecek şekilde kolayca ördüm. Her ihtimale karşı kireç, kum ve saman tedarik ederek bir sıva harcı hazırladım ve bunu yeni ördüğüm duvara dikkatle sıvadım, İşimi bitirince tatmin olmuştum; duvarda en küçük bir değişiklik bile fark edilmiyordu.”* (Poe, 2020: s. 16)

Bu verilen örnekte de duvar örmeye hâkim olan kahraman yine kendi tepesinde bizlere bunu sunmuştur. Onun kültür birikimi, okuyucuya da aktarılmış ve anlatıcı tipi bu şekilde oluşturulmuştur. Kendi bilgi birikimi ile sınırlı kalmıştır. Gerçek insan hissiyatı oluşturması onun okuyucu ile bağdaşmasına, bir tür özdeşlik duygusu uyandırmasına sebebiyet vermiştir.

Anlatıcının tanrısal olması ile gelen ahlâkçı olma zorunluluğu özne/kahraman anlatıcı ve gerçek insan gibi kurgulanan anlatıcılarda zorunlu değildir ki buraya kadar anlatılan tutumlarla da uygulanması ters düşer. Dil ve içerik yönünden ahlakçı olma zorunluluğu olmamasına rağmen eserde herhangi bir ahlâka aykırılık söz konusu olmamıştır. Bu durum içeriği de etkilemiş, içeriksel olarak gotik edebiyatın getirdiği muhteva özelliklerini barındırır da aykırılık bulunmamıştır. Gotik edebiyattan kaynaklı olan o durum, muhteva/içerik incelemesinde ele alınmalıdır. Okuyucuyu rahatsız eden, değerlerine aykırı olan herhangi bir dilsel kullanım tercih edilmemiştir.

Anlatıcı eserde, anlatmayı seven bir konuma yerleştirilmiştir. Anlatma işlevini hikâyenin hiçbir yerinde başka bir kahramana bırakmamıştır. Bunun örneğini şu satırlarla verebiliriz:

“Üstündeki bir yere büyük bir dikkatle bakıyor gibiydiler. “Çok tuhaf!”, “Vay canına!” gibi sözler dökülüyordu ağızlarından.” (Poe, 2020: s. 11)

Burada anlatıcı o kişilerin konuşmalarını kendisi aktarmıştır. Bir diğer örnek polisler eve gelince oluşan konuşmanın ve onlara seslenmenin kendi dilinden aktarılması ile verilebilir. Burada anlatıcı karşılıklı konuşma çizgileri ile olan biteni aktarmamış, kendi nakletmiştir:

“Baylar,” dedim sonunda, merdiveni çıkarlarken “Kuşkularınızı giderdiğim için mutluyum. Hepinize sağlık esenlik dilerim. Umarım gelecekte biraz daha kibar olmayı öğrenirsiniz. Güle güle baylar. Burası, burası çok iyi yapılmış bir evdir-” (bir şeyler söylemek arzusuyla yanıp tutuştuğumdan ne dediğimi bilmiyordum) “-hatta kusursuz bir evdir. Bu duvarlar -yoksa gidiyor musunuz? - bu duvarlar çok sağlamdır.” (Poe, 2020: s. 18)

Sonuç / Conclusion

Anlatıcı ve bakış açısı, eserin bel kemiğini oluşturan unsurların başında gelir. Özellikle yazar kadar okuyucuyu da ilgilendiren eserlere bakıldığında bir solukta okunan her bir hikâye veya romanın, bakış açısının da edebî zevk oluşturduğu veya özdeşlik kurduğu görülür. Bunu yapan yazar başarıya ulaşabilir. Tabii yapısal öğelerden ayrı düşünülmemeyecek olan bu unsurlar, olay örgüsü, muhteva gibi öğelerle de pekiştirilir ki o zaman tadı okuyucunun damağında kalacaktır. Bundan ötürü ele alınan “Kara Kedi” hikayesinin etkisini de okuyucunun dimağında bir iz bırakmış hikayeler arasında sayabiliriz. Çünkü eserdeki göz ardı edilemeyecek gotik edebiyatının olay örgüsel biçimi, muhtevası ve teması, yine bakış açısı ve anlatıcı ile iç içe geçmiş bir biçimde verilmiştir. Herhangi bir romanı değerlendirirken, hikâyecinin bakış açısını kavramamız, romanın değerler sistemini ve romandaki karmaşık davranışları anlamamızı büyük ölçüde tayin eder. Hatta romanın değeri hakkında vereceğimiz hükmü oluşturmamız bile, romandaki bakış açısını yakalamamıza dayanır, denebilir. (Stevick, 2004: s. 81) Edgar Allan Poe, meşhur hikayelerinden birisini yazarken bu denli değerlendirmeye tâbi tutulacağını bilerek yazmışçasına biz okuyucu ve değerlendirmecilere bulunmaz bir kumaşta hikâye örneği bırakmıştır. Bütün bu tahlil metodu ve uygulamasının aslında okunan her bir tahkiyeli edebî eserde varlığı bilinerek yaklaşılması insanî bakış açımızı güçlendirecektir. Herkesin bakış açısı ve esere yaklaşımı kendi hayatı ile ilgili olsa da burada anlatılan her bir bilgi ve uygulama bakışımızı ve görüşümüzü etkileyecektir. Bakmak her zaman görmek değildir, görebilmek ve açımızı doğru konumlandırabilmek, her kişiyi kendi hayat hikayesinde mükemmel bir karakter haline getirecektir.

KAYNAKÇA

Aktaş, Ş. (2022). *Anlatma esasına bağlı edebî metinlerin tahlili teori ve uygulama*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Çetin, N. (2017). *Roman çözümleme yöntemi* (15. baskı). Akçağ Yayınları.

Kaplan, M. (2017). *Hikâye tahlilleri*. Dergâh Yayınları.

Koç, İ. (2023). Bahaeddin Özkîşi “İstasyondan” hikâyesi dil ve üslup bakımından tahlili. *Göçebe Fikir, Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi*, (20), 5-9.

Poe, E. A. (2020). Kara Kedi (B. Kabacaoğlu, Çev.). Zeplin Yayınları. (Orijinal çalışma yayımlandı 1843).

Sarıççek, M. (2020). *Safvet Nezîhi Kadın Kalbi*. Ötüken Neşriyat.

Stevick, P. (2004). *Roman teorisi* (S. Kantarcıoğlu, Çev., 2. baskı). Akçağ Yayınları.

Tekin, M. (2016). *Roman sanatı*. Ötüken Neşriyat.

EK

KARA KEDİ

Yazacağım bu son derece tuhaf, ama bir o kadar da sade öyküye inanmanızı ne bekliyor ne de istiyorum. Kendi duyularım bile algıladıklarını inkâr ederken sizden bunu beklemem delilik olur. Ama deli değilim -hayal de görmüyorum. Yarın öleceğim için bugün içimi dökmek istiyorum. Amacım evimde olup bitenleri dünyaya açıkça, kısaca, yorum yapmadan anlatmak. Bu olayların sonuçları beni dehşete düşürdü, inim inim inlett ve en sonunda da mahvetti. Gene de haklarında yorum yapmayacağım. Bana korkunç gelen bu sonuçlar pek çok kişiye abartılı gelecektir muhtemelen. Belki zeki birileri çıkıp hayallerimi sıradanlaştıracak -belki benden daha sakin, daha mantıklı, daha akli başında birileri çıkıp dehşetle anlattığım bu olayların basit sebep-sonuç ilişkilerinden başka bir şey olmadığını söyleyecektir. Çocukluğumdan beri yumuşak başlı ve iyiliksever biri olarak tanınırdım. Öyle yufka yürekliydim ki, arkadaşlarım bana takılmadan edemezdi. Hele hayvanlara bayılırdım. Ailem bana türlü türlü evcil hayvan alır, ben de vaktimin çoğunu bunlarla geçirirdim. Hiçbir şey beni bu hayvanları sevmek, beslemek kadar mutlu edemezdi. Bu tuhaf özelliğim büyüdükçe arttı; yetişkinliğimde de başlıca haz kaynaklarımdan biri oldu. Sadık ve zeki bir köpek sevmiş olanlar, bu duygunun ne kadar yoğun ve zevkli olduğunu bilmek, hayvanları sevmek öyle bencillikten uzak, öyle özverili bir şeydir ki, insana onun değersiz dostluklarından ve vefasızlığından sık sık hayal kırıklığına uğrayan birini derinden etkiler. Genç yaşta evlendim. Karımın da benim gibi hayvansever olduğunu bilmek sevindiriciydi. Ev hayvanlarına ne kadar düşkün olduğumu görmemizi bu yaratıkların en güzelleriyle doldurdu. Kuşlarımız, kırmızı süs balıklarımız, güzel bir köpeğimiz, tavşanlarımız, küçük bir maymunumuz ve bir kedimiz vardı. Bu kedi oldukça iri ve güzel bir hayvandı; kapkaraydı rengi ve şaşılacak kadar zekiydi. Batıl inançlarla epey haşır neşir olan karım kedinin zekasından bahsederken, o eski yaygın kanıyı sık sık tekrarlar, kara kedilerin aslında kılık değiştirmiş cadılar olduğunu söylerdi. Bunu söylerken ciddi değildi tabii -bundan bahsetmemin sebebi de sadece şimdi aklıma gelmiş olması. Pluto -kedinin adı buydu- en sevdiğim hayvanım ve oyun arkadaşımdı. Onu sadece ben beslerdim ve evde nereye gitsem peşimden gelirdi. Peşimden sokağa çıkmasını güçlükle engelleyebiliyordum. Dostluğumuz bu şekilde yıllarca sürdü. Bu arada genel mizacım ve karakterim içki belası yüzünden ne yazık ki (bunu yazarken yüzüm kızarıyor) giderek bozuluyordu. Gün geçtikçe iyice canı sıkkın, huysuz, başkalarının hislerine karşı duyarsız biri olup çıktım. Karıma kötü sözler söyler

oldum, hattâ sonunda kaba kuvvete başvuracak kadar ileri gittim. Hayvanlarım da bendeki bu değişikliğin etkisini hissediyordu elbette. Onları ihmal etmekle kalmıyor, kötü de davranıyordum. Ama Pluto'ya hâlâ saygı duyduğumdan ona eziyet etmiyordum. Oysa tesadüfen ya da sevmek için karşıma çıkan tavşanlara, maymuna ve hattâ köpeğe eziyet etmekten geri durmuyordum. Hastalığım -sonuçta alkolden kötü hastalık var mıdır! - giderek ilerledi ve sonunda artık yaşlanmaya ve bu yüzden huysuzlaşmaya başlamış olan Pluto bile kötülüklerimden nasibini almaya başladı. Bir gece kentteki uğrak yerlerimden birinden zil zuma sarhoş çıktıktan sonra eve döndüğümde, kedinin benden kaçtığı kanısına kapıldım. Onu yakaladım. Sert hareketlerimden korkunca elimi ısırıp küçük bir yara açtı. İşte o anda gözüm döndü. Kendimi kaybettim. Ruhum gövdemden kaçıp gitmiş, yerine içkiyle beslenen fesat bir iblis gelmişti sanki. Yelek cebimden bir çakı çıkarıp açtım ve zavallı hayvanı boğazından tutup bir gözünü oyuverdim! Bu korkunç olayı yazarken utançtan kızarıyor, yanıyor, ürperiyorum. Sabah kendime geldiğimde -geceki sarhoşluğumdan ayıldığımda- işlediğim suç yüzünden dehşete ve utanca kapıldım. Gene de çok güçlü ve belirleyici olmayan hislerdi; ruhumu etkilemediler. Kendimi tekrar içkiye verdim ve yaptığım şeyi şarap sayesinde kısa sürede unuttum. Bu arada kedi yavaş yavaş iyileşiyordu. Evet, oyuk göz çukuru korkunç görünüyordu, ama artık acı çekmiyor gibiydi. Evde her zamanki gibi gezinmeye başlamıştı. Benim yaklaştığımı görünce dehşetle kaçıyor elbette, içimde hâlâ eski benliğimden bir parça kalmış olsa gerekli, çünkü bir zamanlar beni sevmiş olan bir yaratığın şimdi benden hiç hoşlanmadığını böyle açıkça belli etmesine ilk başta üzüldüm. Ama bu his kısa sürede sinirlenmeye dönüştü. Ve sonra, sanki beni iflah olmaz şekilde yıkacak son darbeyi indirmek istercesine, bir ZITLIK ruhu benliğimi pençesine aldı. Felsefede bu ruhtan hiç bahsedilmez. Oysa ben zıtlaşmanın insan yüreğindeki en ilkel itkilerden biri olduğuna adım gibi eminim. İnsanın karakterini belirleyen temel yetilerden ya da hislerden biridir. Hayatında hiç kötü ya da aptalca bir eylemi, sırf onu yapmaması gerektiğini bildiği için yapmamış bir insan var mıdır? Kanunları, sırf kanun oldukları için, sağduyunun sesine kulak asmadan çığneme eğilimi hepimizde yok mu? Dediğim gibi, bu zıtlık ruhu bana son darbeyi indirdi. Hiçbir kabahati olmayan o hayvana karşı şiddetin dozunu giderek artırmama sebep olan şey işte insan ruhunun bu kendi kendisini kızdırma -kendi kendisine zarar verme- hataları sırf hata oldukları için yapma özelliğiydi. Bir sabah kedinin boynuna büyük bir soğukkanlılıkla bir ilmek geçirdim ve onu bir ağacın dalına astım. Asarken gözlerimden yaşlar boşanıyordu ve sanki kalbim dağlanıyordu. Onu asıyordum çünkü beni sevdiğini biliyordum- çünkü kabahatsizdi- çünkü onu asmakla günah işlediğimi, ölümsüz ruhumu tehlikeye sokacak bir günah işlediğimi biliyordum- öyle ki, En Merhametli ve En Amansız olan Tanrı bile beni bağışlamayabilirdi. O korkunç eylemi yaptığım günün gecesinde “Yangın!” sesleriyle uyandım. Yatağım tutuşmuştu. Bütün ev yanıyor. Karım, uşığımız ve ben alevlerden zor kaçtık. Ev yanıp kül olmuştu. Bütün servetim yok olmuştu. O geceden sonra tamamen umutsuzluğa kapıldım. Yangınla kediyi asmam arasında bir sebep-sonuç ilişkisi kuracak kadar aptal değilim. Bir olaylar zincirini ayrıntılarıyla anlatıyorum o kadar. Tek bir halkayı bile atlamak istemiyorum. Yangının ertesi günü evin kalıntılarını inceledim. Bir tanesi dışında bütün duvarlar yıkılmıştı. Evin ortasındaki bir bölmenin duvarıydı bu. Pek kalın değildi. Yatağımın baş tarafının dayalı olduğu duvardı. Sıvası her nasılsa yangından pek zarar görmemişti. Bunu duvarın yeni sıvanmış olmasına bağladım. Bu duvarın etrafına bir sürü insan toplanmıştı. Üstündeki bir yere büyük bir dikkatle bakıyor gibiydiler. “Çok tuhaf!”

“Vay canına!” gibi sözler dökülüyordu ağızlarından. Meraklandım ve yanlarına gittim. Beyaz yüzeyin bir kısmına sanki usta bir rölyefçi dev bir kedi kabartması yapılmıştı. Gerçekten mükemmel bir kabartmaydı bu. Hayvanın boynunda bir ilmek vardı. Bu hayaleti görünce -hayalet olduğuna emindim- müthiş bir şaşkınlığa ve dehşete kapıldım. Ama sonunda kendimi toplayıp düşünmeye başladım. Kediyi evin bahçesinde asmıştım. Yangın alarmı verilince bu bahçeye büyük bir kalabalık üşüşmüştü. Biri kedinin ipini kesip hayvanı ağaçtan indirmiş ve açık bir pencereden odama fırlatmış olmalıydı. Herhalde beni uyandırmak istemişti. Diğer duvarlar yıkılınca, zalimliğimin kurbanı olan kedi yeni sıvanmış olan duvara yapışmıştı. Kireç, alevler ve leşteki amonyak bir araya gelince duvardaki kabartma çıkmıştı ortaya. Bu şaşırtıcı olay konusunda vicdanımı olmasa da mantığımı yatıştırmıştım. Ama yine de hayal gücümü derinden etkiledi bu olay. Kedinin hayaleti aylarca gözümün önünden gitmedi. Bu süre içinde pişmanlığı andıran, ama pişmanlık olmayan belirsiz bir hissi tekrar duymaya başlamıştım. Hattâ kediyi özlemeye başlayacak kadar ileri gittim ve sonunda artık daimî uğrak yerim olan pis meyhanelerde ona benzeyen, onun yerini alacak bir kedi aramaya başladım. Bir gece iğrenç bir meyhanede içkiden sersemleşmiş halde oturuyordum. İçeride dev rom ya da cin fiçilerinden başka pek eşya yoktu. Bu fiçilerden birinin tepesinde yatmakta olan kara bir nesne birden dikkatimi çekti. Şaşırmıştım, çünkü gözlerim birkaç dakikadır o fiçinin tepesine dikiliydi ve o nesneyi yeni fark ediyordum. Yaklaşıp elimle dokundum. Bir kara kediydi. Oldukça iriydi. Neredeyse Pluto kadar iriydi ve tıpatıp aynıysydı, tek bir nokta dışında: Pluto baştan aşağı kapkaraydı; oysa bu kedinin göğsünü büyük, ama soluk bir beyaz leke neredeyse tamamen kaplıyordu. Dokununca kedi hemen doğruldu, yüksek sesle mırıldamaya ve elime sürtünmeye başladı. Gösterdiğim ilgiden hoşlanmış gibiydi. Aradığım kediyi bulmuştum. Meyhaneciden kediyi satmasını istedim. Ama onun kedisi olmadığını söyledi- bu kediyi tanımıyordu- daha önce hiç görmemişti. Kediyi okşamayı sürdürdüm. Eve gitmeye hazırlanırken hayvan niyetimi anladı ve benimle gelmek istediğini belli etti, ben de izin verdim. Yolda yürürken arada sırada eğilip okşuyordum. Eve gelince hemen alıştı. Karım da bayılmıştı bu kediyeye. Bense kısa süre sonra içimde bir hoşnutsuzluğun uyandığını hissettim. Tam tersini beklemiştim ama -neden bilmem- hayvanın beni sevmesinden tiksiniyor, buna sinirleniyordum. Bu tiksinti ve sinirlilik sonunda yoğunlaşıp nefrete dönüştü. Kediden uzak duruyordum. Hem utandığımdan hem de daha önceki zalimliğimi hatırladığımdan ona fiziksel işkence yapmıyordum. Haftalarca ona ne vurdum ne de başka türlü zarar verdim. Ama dediğim gibi yavaş yavaş -çok yavaş yavaş- ondan tarifsizce tiksinece, o iğrenç varlığından vebadan kaçarcasına usulca kaçmaya başlamıştım. Bu hayvana olan nefretimi artıran bir olay da, onu eve getirdiğim gecenin sabahında tıpkı Pluto gibi bir gözünün eksik olduğunu görmemdi. Oysa karım bunu görünce onu daha çok sevmişti. Söylediğim gibi karım, bir zamanlar ayırt edici özelliğim ve en basit ve saf hazlarımdan çoğunun kaynağı olan o insancılıktan bol bol nasibini almıştı. Ama kedi, sanki ondan kaçtıkça beni daha çok seviyordu. Beni öyle azimle takip ediyordu ki bunu anlatabilmem çok zor. Ne zaman otursam hemen sandalyemin altında kıvrılıyor veya dizlerimin üstüne sıçrayıp iğrenç bir şekilde sırnaşıyordu. Kalkıp gitmek istediğimde ayaklarıma dolanarak tökezlememe yol açıyor ya da uzun ve keskin pençelerini elbiseme geçirip göğsüme tutunuyordu. Böyle zamanlarda bir yumrukta işini bitirmek istiyordum, ama bir türlü yapamıyordum; çünkü hem işlemiş olduğum suçu hatırlıyordum hem de -bunu hemen itiraf edeyim- kediden ödüm kopuyordu. Fiziksel bir tehdit korkusu değildi bu. Nasıl anlatayım bilmiyorum. O hayvanın

içimde uyandırdığı korku ve dehşetin olabilecek en basit ve saçma fikirlerden birinden kaynaklandığını itiraf etmekten neredeyse utanıyorum — evet, bu cezaevi hücresindeyken bile neredeyse utanıyorum. Karım hayvandaki, bahsetmiş olduğum o beyaz lekeye defalarca dikkatimi çekmişti. Söylediğim gibi, öldürdüğüm kediyle şimdiki kedim arasında görünürdeki tek fark oydu. Hatırlarsanız büyük, ama soluk olduğunu söylemiştim. Ama giderek -çok yavaşça, öyle ki mantığım uzun süre bunun bir hayal olduğunda direndi- belirginleşti. Sonunda öyle bir nesnenin şekline dönüştü ki, söylerken ürperiyorum- ve işte bu yüzden, her şeyden çok ondan tiksiniyor ve korkuyordum. Cesaretim olsa o canavarın işini bitirecektim. Dediğim gibi, şimdi o leke belirginleşmişti ve iğrenç- korkunç bir şeyin- bir DARAĞACININ şeklini almıştı! Ah, o korkunç ve dokunaklı Dehşet ve Suç- Izdırıp ve Ölüm aletinin! Şimdi gerçekten insanoğlunun dayanma gücünü aşacak kadar perişan bir haldeydim. Üstelik bana- Yüce Tanrı'nın suretinden yaratılmış bir insana bu dayanılmaz acıları çektiren basit bir hayvandı- hemcinsini aşağılayıp öldürmüş olduğum bir hayvan! Artık ne gece ne de gündüz huzurum kalmıştı. O yaratık gündüzleri beni bir an olsun rahat bırakmıyordu; geceleri ise saat başı korkunç rüyalarından uyandıgımda o yaratığın -cisimleşmiş olan, kurtulamadığım o kâbusun- sıcak nefesini yüzümde ve tüm ağırlığımı kalbimin üstünde hissediyor ve anlatılmaz bir dehşete kapılıyordum! Böyle işkencelerin baskısı altında içimde kalmış olan son iyilik kırıntısı da yok oldu. Aklımdan sadece kötülük -en karanlık ve şeytani düşünceler geçer oldu. Huysuzluğum, her şeye ve tüm insanlara karşı duyduğum bir nefrete dönüştü. Sık sık ani ve zapt olunmaz öfke nöbetleri geçiriyordum ve artık bunlara karşı koyamaz olmuştum. Ne yazık ki bu nöbetlerin kurbanı genellikle karım, hiç yakınmadan her şeye katlanan sabırlı karım oluyordu. Bir gün bir ev işi için benimle birlikte şimdi içinde oturmak zorunda kaldığımız eski, küçük evin -iyice yoksul düşmüştük- mahzenine indi. Kedi dik merdivenlerde peşimi bırakmadı ve az kalsın tepetaklak düşmeme sebep oluyordu. Birden gözüm döndü. Elimdeki baltayı kaldırdım ve, şimdiye kadar beni engellemiş olan çocuksu korkuyu unutarak hayvana bir darbe savurdum. Ona isabet etse bir anda işini bitirecekti. Ama karım elimi tutup darbeyi engelledi. Daha da büyük bir öfkeye kapılarak kolumu çekip kurtardım ve baltayı karımın beynine indirdim. Olduğu yere düşüp öldü, tek bir inilti bile çıkarmadan. Bu iğrenç cinayeti işledikten hemen sonra kendimi tümüyle cesedi gizleme meselesine verdim. Komşulara görünme riskine atılmadan ne gece ne de gündüz evden dışarı çıkaramazdım. Aklımdan bir sürü çözüm yolu geçti. Cesedi küçük parçalara ayırıp yakmayı düşündüm; mahzene gömmeyi de düşündüm, bahçedeki kuyuya atmayı veya bir kutuya koyarak paketleyip postaya atacakmış gibi bir hamala taşıtarak evden çıkarmayı düşündüm ve sonunda bunlardan daha iyi olduğunu düşündüğüm bir fikirde karar kıldım: Mahzen duvarına gömecektim, tıpkı Orta çağda keşişlerin kurbanlarına yaptığı gibi. Mahzenim bu iş için biçilmiş kaftandı. Duvarlar pek sıkı örülmemişti ve yeni yenilenen sıvanın kurumasını engellemişti. Dahası duvarlardan birinde ocak ya da şömine olarak kullanılmak üzere yapılmış, sonra da üstü örülmüş bir çıkıntı vardı. Buradaki tuğlaları kolayca söküp cesedi içeri koyduktan sonra üstüne tekrar, öncekinin aynısı bir duvar örebilirdim. Kimse kuşku çeken bir şey göremezdi. Bu hesaplarımda yanılmamıştım. Bir küsküyle tuğlaları rahatça çıkardım ve cesedi dikkatle iç duvara dayadıktan sonra dış duvarı eski haline gelecek şekilde kolayca ördüm. Her ihtimale karşı kireç, kum ve saman tedarik ederek bir sıva harcı hazırladım ve bunu yeni ördüğüm duvara dikkatle sıvadım, İşimi bitirince tatmin olmuştum; duvarda en küçük bir değişiklik bile fark edilmiyordu. Yerdeki döküntüleri büyük bir titizlikle süpürdüm, muzaffer bir edayla

etrafıma bakındım ve kendi kendime “En azından bu kez emeklerim boşa gitmedi,” dedim. Bir sonraki adımım başıma bütün bu felaketleri getiren o kediyi aramaktı. Çünkü sonunda onu öldürmeye kesin olarak karar vermiştim. O anda elime geçse kurtuluşu yoktu, ama kurnaz hayvan öfke nöbetimden korkmuştu ve hâlâ gizleniyordu. O iğrenç yarattığı ortalarda görmeyince hissettiğim o derin, yüce rahatlık hissini anlatamam. Gece boyunca ortaya çıkmadı. O eve geldiğinden beri ilk kez bir geceyi deliksiz ve huzurlu bir uyku çekerek geçirdim. Evet, cinayet işlemiş olmama karşın uyudum. İkinci ve üçüncü gün gelip geçti. İşkencecim hâlâ ortaya çıkmamıştı. Artık tekrar özgürdüm. Korkan canavar geri dönmek üzere terk etmişti evi! Artık onu görmeyecektim! Öyle mutluydum ki! İşlediğim cinayet beni pek rahatsız etmiyordu. Birkaç kez sorguya çekilmiştim, ama yanıtlarım hazırды. Hattâ bir arama bile yapılmış ve hiçbir şey bulunamamıştı elbette. Artık geleceğe güvenle bakıyor, hep mutlu olacağımdan şüphe duymuyordum. Cinayetten dört gün sonra, hiç beklemediğim bir sırada eve bir grup polis geldi. İçeriye tekrar dikkatle aramaya koyuldular. Ama cesedi asla bulamayacaklarını bildiğimden içim rahattı. Polisler arama yaparken yanlarında olmamı istediler. Köşe bucağa, her yere baktılar. Sonunda üçüncü ya da dördüncü kez mahzene indiler. İçim masummuşum gibi rahattı. Mahzende ileri geri dolaşıyordum. Kollarımı göğsümde kavuşturmuş, ortalıkla rahat bir edayla geziniyordum. Polisler sonunda tamamen tatmin oldu ve gitmeye hazırlandı. Öyle neşeliydim ki kendime hâkim olamıyordum. Zaferim şerefine onları suçsuzluğuma iyice ikna edecek bir şeyler söylemek için yanıp tutuşuyordum “Baylar,” dedim sonunda, merdiveni çıkarırken “Kuşkularınızı giderdiğim için mutluyum. Hepinize sağlık esenlik dilerim. Umarım gelecekte biraz daha kibar olmayı öğrenirsiniz. Güle güle baylar. Burası, burası çok iyi yapılmış bir evdir-” (bir şeyler söylemek arzusuyla yanıp tutuştuğumdan ne dediğimi bilmiyordum) “-hattâ kusursuz bir evdir. Bu duvarlar -yoksa gidiyor musunuz? - bu duvarlar çok sağlamdır.” Bunu dedikten sonra, cüretkarlıktan kendimi kaybetmiş halde, elimdeki bastonla ardında sevgili karımın yattığı duvara sertçe vurdum. Tanrı beni şeytanın gazabından korusun! Bastonun yankılan henüz dinmeden, o mezarın içinden bir ses geldi! Bir çığlık, ilk başta boğuk ve kesik olan, çocuk hıçkırıklarını andıran bir çığlık birden yükselerek uzun, çok tuhaf ve hayvansı bir çığlığa- bir ulumaya – bir feryada- sadece cehennemden, acı çeken lanetlilerle onlara cezalarını zevkle çektiren iblislerin gırtlaklarından aynı anda kopup gelebilecek, korku ve zafer dolu bir feryada dönüştü. O anki düşüncelerimden bahsetmeme gerek yok. Bayılacak gibi oldum ve karşı duvara yaslandım. Merdivendeki polisler bir an dehşetle donakaldı. Bir sonraki anda ise duvara atılmıştı hepsi birden; on iki güçlü kol tuğlaları söküyordu. Duvar yıkıldı. Karşılarna çoktan çürümeye yüz tutmuş, pıhtılaşmış kanla kaplı ceset dimdik çıktı. Başının üstünde, açılmış kıpkırmızı ağzı ve ateş saçan tek gözüyle o iğrenç hayvan oturuyordu -zekasıyla beni önce katil eden, sonra da ele vererek darağacına yollayan o hayvan. Duvarı cesetle birlikte o canavarın da üstüne örmüşüm.